

Participatieplan

Zwanenpark

Nijmegen Dukenburg

De
Wijde
Blik

Graag presenteren wij dit concept-participatieplan voor het participatietraject met omwonenden en ondernemers in de buurt van de voormalige ROC-locatie Zwanenveld te Nijmegen. Op basis van een stakeholder- en locatieanalyse, stakeholdergesprekken, een brainstormsessie met het projectteam en onze ervaring met soortgelijke projecten, hebben wij onderstaand plan voor ogen. Hierin beschrijven we de strategie en middelen die nodig zijn om dit participatietraject op een grondige manier te doorlopen. Samen met de ontwikkelaars en de gemeente scherpen we dit concept plan graag verder aan.

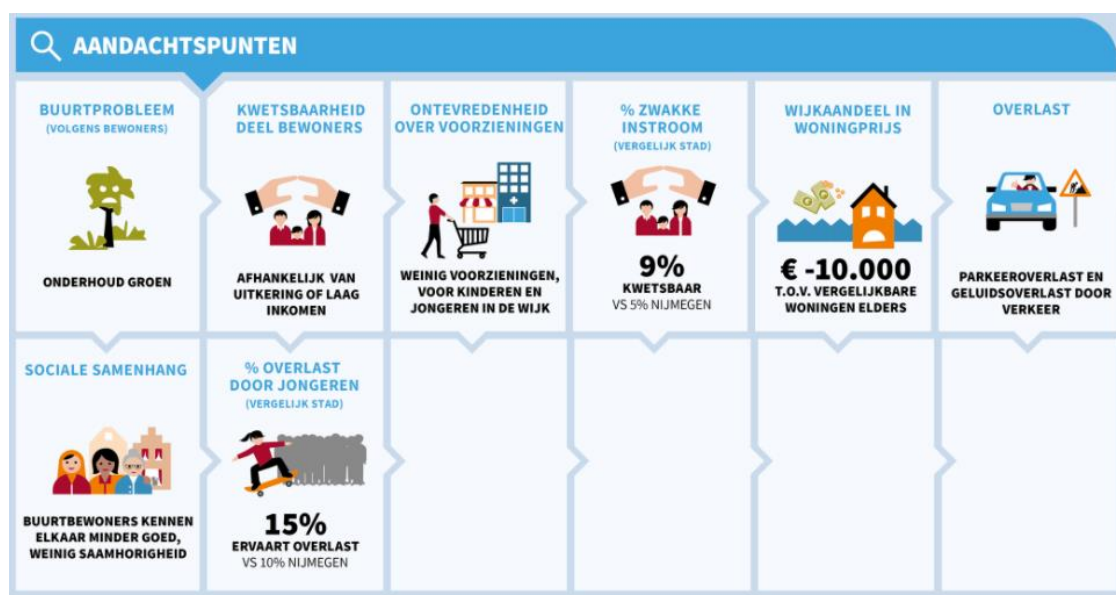
1 september 2021, Kaj Bouman en Theo Dohle

Participatieplan

De
Wijde
Blik

1. Analyse van de omgeving

Zwanenveld is een wijk uit de jaren zeventig en onderdeel van de grotere wijkstadsdeel Dukenburg. Inmiddels is het een wat kwetsbare wijk geworden, die op belangrijke indicatoren wat lager scoort dan het Nij-meegse gemiddelde. Dat geldt zowel voor het opleidingsniveau als inkomens.

De wijk bestaat voor een groot deel uit een mix van oorspronkelijke Nijmegenaren die uit stadsvernieuwingswijken in het centrum kwamen en een instroom van mensen met een niet-Nederlandse culturele achtergrond.

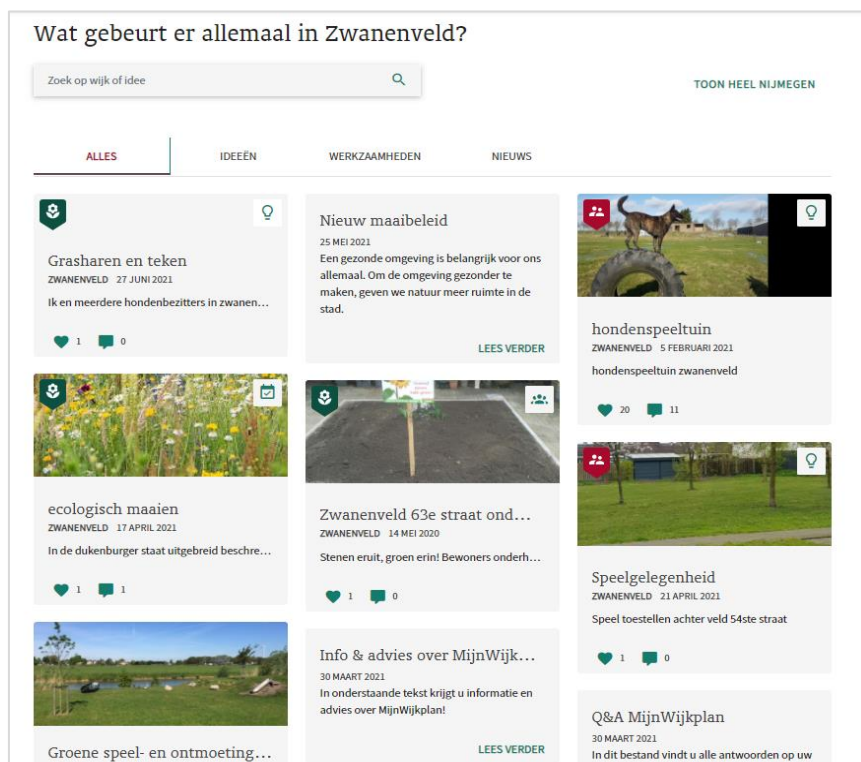
Daarnaast oogt de wijk wat onverzorgd. Daar draagt het al lang braakliggende terrein van de ROC-locatie niet aan bij. Winkelcentrum Dukenburg zit in een vernieuwingsfase, waardoor verschillende winkelpanden leeg staan.

De sociale structuur van de wijk is niet heel sterk. Toch zijn er wel enkele actieve bewoners en is op de wijkpagina van de gemeente wel inbreng van buurtbewoners te vinden. Daarnaast wordt het wijkmagazine De Dukenburger goed gelezen.

Participatieplan

De
Wijde
Blik

2. Stakeholdergesprekken

In de eerste kennismakingsfase is tot nu toe gesproken met vier vertegenwoordigers van organisaties en belangenorganisaties in Zwanenveld. Er staat daarnaast op 25 augustus nog een gesprek gepland met de voorzitters van de VvE en winkeliersvereniging van Winkelcentrum Dukenburg. Doel van deze gesprekken is om mogelijke zorgen, wensen en aandachtspunten te inventariseren en de belangrijke stakeholders in de buurt persoonlijk in te lichten over de ontwikkelingen.

Wijkmanager Gemeente Nijmegen

Er is irritatie vanuit bewoners van Zwanenveld over het terrein. Zij kijken al meer dan 10 jaar naar een braakliggend stuk grond, omgeven door een hoog hek. Door de jaren heen zijn een aantal voorstellen aangedragen voor het gebied. Zo is er gevraagd om de fundering weg te halen zodat mensen het terrein kunnen betreden voor het uitlaten van hun hond, of dat er een tijdelijk voetbalveld of moestuin gerealiseerd kon worden. De wijkmanager geeft aan dat naar deze vragen niet gehandeld is. Hiermee is vanuit de buurt nog geen positief beeld ontstaan richting Slokker en Ten Brinke.

Participatieplan

De
Wijde
Blik

Aan de andere kant zullen omwonenden blij zijn dat er eindelijk wat gebouwd gaat worden. Ten eerste omdat zij nu niet meer tegen een hek hoeven aan

te kijken. Ten tweede omdat de vraag bestaat vanuit de buurt om door te stromen naar de toekomstige woningen. Hoewel zij wel vrezen voor 'woningen voor de rijken'. Ten derde biedt deze ontwikkeling kansen voor het toevoegen van een maatschappelijke functie zoals een ontmoetingsruimte.

Wijkplatform Zwanenveld

Ook de vertegenwoordiger van het wijkplatform geeft aan dat omwonenden blij zullen zijn dat er eindelijk wat staat te gebeuren. Zo geven passende treinen geluidsoverlast. In een vorig ontwerp is ooit al eens de geluidswerende functie van het nieuwe gebouw genoemd. Dit viel in goede aarde. Ook noemde hij de kans om een maatschappelijke functie toe te voegen, specifiek een ontmoetingsplek voor jongeren. Er stond ooit een jongerencentrum langs het water. Deze is tot ongenoegen van de buurt verwijderd. Ook noemt hij de afwezigheid van een gezondheidscentrum in Zwanenveld.

Verder gaat het winkelcentrum verder ontwikkeld worden en worden woningen toegevoegd. Mogelijke zorgen kunnen wel de ontsluitingswegen en parkeeroplossingen zijn. Verder heeft hij aangeboden om de participatiebijeenkomsten aan te kondigen in de Dukenburger, het wijkmagazine.

Woningbouwcorporaties Talis en Portaal

Beide corporaties zijn actief in de wijk. Portaal is betrokken bij de ontwikkeling van Zwanenveld als toekomstige aanbieder van sociale huurwoningen. Zij geven aan dat dit een wijk is in ontwikkeling. Bewoners hebben moeite om mee te denken over de toekomst van de wijk omdat zij genoeg eigen zorgen hebben. Bewoners zullen dus moeten worden overgehaald om mee te doen met het participatietraject.

Verder geeft Portaal aan dat er zorgen zijn over het groen in de wijk. Bewoners zien graag verbetering. Ze zijn bereid mee te denken over de invulling van het groen. Ook zet de gemeente in om de wijk van het gas af te halen. Bewoners zijn hierbij betrokken via een peiling in maart 2021. Ruim 700 bureaus vulden deze enquête in. De bereidheid om mee te denken is dus groot.

Participatieplan

De
Wijde
Blik

De wijkbeheerder van Talis geeft ook aan dat er behoefte is aan een ontmoetingsplek in de wijk. Het is een wijk met reuring en veel menging. Bewoners kunnen angstig zijn voor nieuwe bewoners maar zien doorstroommogelijkheden naar Zwanenpark. Ook afval wordt aangestipt. Zonder goede aanbiedplekken wordt afval gedumpt.

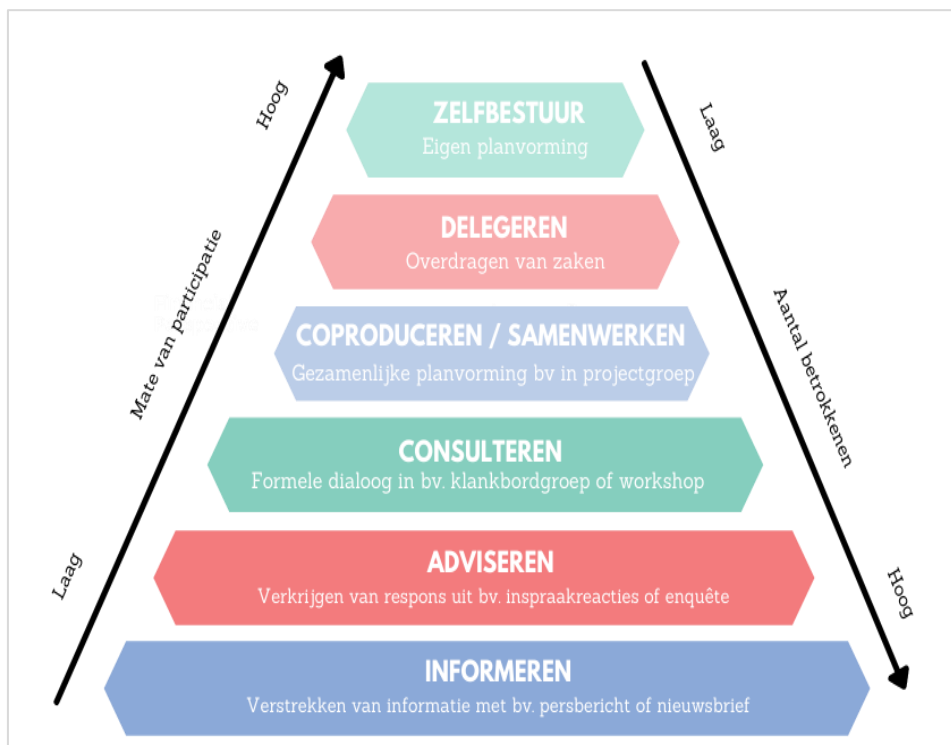
Quick wins

Uit de tot nu toe gevoerde gesprekken kwam naar voren dat er in de buurt een aantal ideeën bestaan om het gebied op dit moment toegankelijker en aantrekkelijker te maken. Vanwege de veiligheid kan er tot oplevering geen toegang verleend worden tot het gebied. Wel kunnen de randen van het gebied aantrekkelijker gemaakt worden. Uit de gesprekken kwam bijvoorbeeld naar voren dat de wens bestaat dat de bouwhekken versierd kunnen worden met kunst, al dan niet gemaakt door burens

Deze directe acties (quick wins) zouden een rol kunnen spelen in het herstellen van het vertrouwen. Ons advies is om hier tijdens de eerste startbijeenkomst al naar te vragen: 'wat zijn zaken die Slokker en Ten Brinke nu al kunnen doen om jullie tegemoet te komen'.

3. Participatieniveau en -ruimte

Voor de participatieniveaus voor Zwanenpark hanteren we de volgende participatiepiramide:

Participatieplan

Tijdens de brainstormsessie in juli jl. met het projectteam hebben we vervolgens een indeling gemaakt welke participatieniveaus bij welke thema's passen:

Participatiethema's Zwanenpark		Participatieniveau's					
		Informereren	Adviseren	Consulteren	Coproduceren	Delegeren	Zelfbestuur
Stedenbouwkundige opzet en bouwhoogte		Concept-vorming		Sted. bouw- opzet en hoogte			
Beeldkwaliteit en uitstraling				Beeld- kwaliteit	Materiaal		
Openbare ruimte					Openb. ruimte		
Groenvoorzieningen					Groen- voorz.		
Woonprogramma en woonvormen				Woon- programma			
Programma niet-wonen					Progr. niet-wonen		
Verkeer & mobiliteit			Ontsluiting		Parkeren en Deel- mobiliteit		

De meeste thema's bevinden zich op het participatieniveau van consulteren en coproduceren, of daartussenin. Omwonenden en ondernemers in de buurt hebben dus veel invloed en worden uitgenodigd op bepaalde vlakken actief mee te denken en mee te doen. Slokker en Ten Brinke bepalen in afstemming met de gemeente het speelveld en maken de uiteindelijke beslissingen. Met een gegronde onderbouwing kan bepaalde inbreng dus ook afgewezen worden.

Daarbij speelt verwachtingsmanagement een belangrijke rol. Tijdens de eerste bijeenkomst wordt deze speelruimte uitgelegd.

Ook het besluitvormingsproces dient goed te worden uitgelegd. Buurtgenoten hebben wettelijke rechten en daarvan mogen zij bewust worden. We hopen dat de gemeente hier een rol in kan spelen. We gaan voor een transparant proces.

4. Proces

Bijeenkomsten

Gezien de achtergrond van de meeste bewoners van Zwanenveld, hebben fysieke bijeenkomsten de voorkeur. In meerdere gesprekken is aangegeven dat mensen in de wijk online minder vaardig zijn. Ook is aangegeven

Participatieplan

De
Wijde
Blik

dat bewoners mogelijk een stimulans nodig hebben om mee te denken. Dit kan een versnapering zijn.

Ook zijn door de wijkmanager van de gemeente en de vertegenwoordiger van het Wijkplatform Zwanenveld twee mogelijke locaties getipt. Bibliotheek Zwanenveld en een winkelruimte in winkelcentrum Dukenburg. Laatstgenoemde is gehuurd door de gemeente als informatiecentrum voor duurzaam wonen en het aardgasvrij worden van Dukenburg in de toekomst. Bij alle bijeenkomsten gelden uiteraard de corona-maatregelen die op dat moment van toepassing zijn.

Participatiewebsite

Naast de fysieke bijeenkomsten brengen we wel een aparte participatiewebsite in de lucht. Daarmee faciliteren we onder meer mensen die het proces online willen volgen. Op de participatiesite is een overzicht opgenomen van het proces en de bijeenkomsten en komen verslagen en presentaties van die bijeenkomsten. Ook kunnen hier relevante onderzoeken worden geplaatst. Verder zijn er contactgegevens van een vaste contactpersoon waar omwonenden hun vragen en zorgen kunnen uiten. Tot slot is er een mogelijkheid om je aan te melden als geïnteresseerde voor een toekomstige woning in Zwanenpark. Optioneel hebben we nog de mogelijkheid om via de website een online poll te plaatsen over een specifiek punt in de planvorming.

Voorbeelden van zulke participatiewebsites zijn www.havenziekenhuis-straks.nl, www.meelfabriek.info, www.participatiedronen.nl en www.newa-amstelveen.nl.

Startbijeenkomst

We trappen het participatietraject af met een openbare startbijeenkomst in Zwanenveld op 30 september 2021. De locatiekeuze maken we samen, mede op basis van input van de wijkmanager.

Participatieplan

De
Wijde
Blik

De verwachting is dat de startbijeenkomst een redelijk grote opkomst krijgt. Voor de bijeenkomst hebben we drie opties:

1. Een plenaire bijeenkomst.
2. Meerdere inloophbijeenkomsten op één avond.
3. Een online bijeenkomst.

De keuze maken we graag samen met gemeente en ontwikkelaars.

Tijdens een plenaire bijeenkomst wordt iedereen gelijktijdig uitgenodigd in een grote zaal. Het projectteam stelt zich voor, presenteert de plannen en het licht het participatieproces toe, de gemeente licht het besluitvormingsproces toe. Buurtbewoners krijgen de ruimte om vragen te stellen en wensen en aandachtspunten te delen. Dit kan eventueel ook door na de centrale presentaties over te gaan naar vragen bij verschillende tafels. Tijdens een inloophbijeenkomst lichten de projectteamleden en de gemeente aan de hand van informatiepanelen de plannen en het proces persoonlijk toe. Hierbij werken we in tijdssloten van drie kwartier van steeds 50 mensen.

Het voordeel van een plenaire bijeenkomst is dat we de presentatie één keer kunnen geven en iedereen dezelfde boodschap hoort. Ten opzichte van een plenaire informatiebijeenkomst heeft een inloophbijeenkomst het voordeel dat bewoners niet overstemd worden door een paar enkelingen die de (negatieve) boventoon voeren door telkens het woord te nemen in de zaal. Andere bewoners kunnen verlegen worden of aangestoken worden door de negatieve klanken waardoor mogelijk verzet alleen maar groeit. Tijdens een inloophbijeenkomst kunnen deelnemers op een laagdrempelige manier in gesprek gaan met het team en krijgt iedereen de kans vragen te stellen en feedback te geven. Ook biedt een inloophspreekuur de mogelijkheid in tijdsloten te werken, zodat er voldoende afstand gehouden kan worden. De afgelopen maanden hebben we meerdere van deze inloophbijeenkomsten georganiseerd. Wij beschikken over een on-

line aanmeldtool. Nadeel is wel dat de drempel om deel te nemen hoger is als mensen zich vooraf moeten aanmelden voor een tijdslot.

Participatieplan

De
Wijde
Blik

Een onlinebijeenkomst kan nodig zijn in verband met de coronamaatregelen. We hebben hier op zich goede ervaringen mee opgedaan tijdens corona-tijd (we hebben inmiddels circa 175 bijeenkomsten georganiseerd). In vergelijking met fysieke bijeenkomsten is het aandeel jongeren groter en ook hierbij kun je voorkomen dat enkele deelnemers de discussie overheersen. Gezien de eerdere opmerkingen over de buurt en online ervaring adviseren we in dat geval wel om voor mensen die geen online mogelijkheden hebben een aparte kleinschalige (en daardoor corona-proof) inloopbijeenkomst te organiseren.

Rolverdeling startbijeenkomst

We maken voor de startbijeenkomst nog een apart draaiboek, maar de rolverdeling is als volgt:

- Ontwikkelaar & adviseurs: presentatie globale plannen inclusief programma en planning.
- Gemeente: uitleg randvoorwaarden en besluitvormingstraject, zo mogelijk ook inzicht geven in woningbouwopgave Nijmegen.
- De Wijde Blik: organisatie bijeenkomst, leiden bijeenkomst, toelichting participatietraject en verslag.

Thema sessies

Na de startbijeenkomst gaan we aan de hand van themasessies dieper in gesprek met geïnteresseerden. Ook deze bijeenkomsten zijn fysiek. De opkomst voor deze bijeenkomsten zal lager zijn. We hanteren geen maximaal aantal deelnemers om toch iedereen de kans te geven mee te doen. Onze voorkeur heeft dat we niet met kleinschalige gesloten klankbordgroepen werken, daarin verzamelen vooral tegenstanders van planontwikkelingen zich.

De werkvorm is afhankelijk van het aantal deelnemers. Aanmelden is daarom noodzakelijk. In het geval van een grote groep, maken we subgroepen en gaan we in verschillende tafels uiteen. Aan elke tafel zit een lid van het projectteam.

Participatieplan

De
Wijde
Blik

Bij elke tafel komt een korte toelichting van mogelijkheden en kansen die bij het betreffende thema horen. Vervolgens brengen we in discussierondes naar boven welke wensen bij de deelnemers leven en welke aandachtspunten zij hebben. Elke tafel heeft daarvoor een groot tafelkleed waar de deelnemers op mogen schrijven. Omdat we per bijeenkomst een ander thema bespreken, zal de samenstelling van de deelnemers variëren. Sommige mensen denken graag mee over de stedenbouwkundige opzet, anderen denken graag mee over de groeninvulling in de openbare ruimte. Iedereen krijgt de kans mee te denken over de thema's die hen aanspreken.

De gecombineerde thema's die wij voorstellen voor drie bijeenkomsten zijn:

1. Stedenbouwkundige opzet, beeldkwaliteit en woonprogramma
2. Groen, openbare ruimte en duurzaamheid
3. Verkeer & parkeren en maatschappelijke voorzieningen

Slotbijeenkomst

Tijdens de slotbijeenkomst koppelen wij terug wat er tijdens de themabijeenkomsten is opgehaald. Het projectteam licht de gewijzigde plannen toe en geeft aan welke aanpassingen in de plannen zijn aangebracht. Ook lichten zij met goede argumentatie toe welke inbreng zij niet of gedeeltelijk meenemen. Deelnemers krijgen nog een kans om vragen te stellen en hen wordt opnieuw verteld hoe het besluitvormingsproces er verder uitziet. Verder wordt een doorkijk gegeven naar het bouwproces. Deze bijeenkomst heeft dezelfde vorm als de startbijeenkomst.

Optioneel: peiling wensen woninggeïnteresseerden

Een groep die bij dit soort participatietrajecten bijna nooit aan bod komen zijn woningzoekenden. We kunnen hier via de participatiewebsite een database van aanleggen en vervolgens een korte peiling onder deze geïnteresseerden houden over hun wensen t.a.v. de woning en de woonomgeving.

Participatieverslag

We maken van iedere bijeenkomst een verslag. Deze delen we op de participatiewebsite (met een eventuele presentatie) om ook andere buurtbewoners te kans te geven mee te kijken met het proces. Na de slotbijeenkomst schrijven we een participatieverslag. Hierin staat een omschrijving van het gehele proces en alle opgehaalde input. Dit participatieverslag gaat als bijlage mee naar het gemeentebestuur en de raad voor besluitvorming, zodat zij goed zicht hebben op het doorlopen proces en de resultaten daarvan voor de planontwikkeling.

Participatieplan

5. Planning

Onderstaande planning is een eerste voorstel. De slotbijeenkomst is nog voor december voorzien, maar dat lijkt optimistisch in relatie tot het verwerken van alle input uit het proces door het ontwerpteam.

24 augustus	Participatieplan op hoofdlijnen vaststellen, daarna afronding door De Wijde Blik.
Begin september	Informatiebrief en uitnodiging startbijeenkomst naar de omgeving en overige stakeholders, participatiewebsite in de lucht.
30 september	Startbijeenkomst
2 ^e helft oktober/ 1 ^e helft november	Themasessies (nb: 23 t/m 31 oktober herfstvakantie)
Begin december	Slotbijeenkomst
Januari 2022	Participatieverslag

De
Wijde
Blik